



2. prosince 2016

ASZ ČR: Obnovu rybníků a mokřadů na zemědělské půdě

komplikuje platná legislativa

Přestože se schopnost naší krajiny zadržovat vodu nezvyšuje a naopak degradace zemědělské půdy díky vodní a větrné erozi roste, nejsou dosavadní opatření státu k zastavení tohoto nežádoucího vývoje dostatečně účinná. Podle názoru Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR) je tomu tak také proto, že mnohé zákony a vyhlášky upravující podmínky hospodaření na zemědělské půdě jsou v rozporu s vyjádřením politiků o nutnosti stav naší krajiny zlepšit.

To se mimo jiné týká zakládání a obnovy rybníků, na kterou hodlá ministerstvo zemědělství poskytnout do roku 2021 dotace ve výši 1,25 miliardy korun. Realizaci tohoto opatření však komplikuje skutečnost, že rybník je podle příslušných zákonů stavbou, a plochu, na které má být rybník vybudován, je proto třeba vyjmout ze zemědělského půdního fondu. Výše poplatků za vynětí samozřejmě mnohé zemědělské podnikatele od stavby či obnovy rybníků odrazuje. Bez novelizace zákona o ochraně půdního fondu, která by stavbu rybníku ve veřejném prospěchu (tedy ne k produkci ryb), od poplatků osvobodila nebo je alespoň minimalizovala, nelze tak masivní obnovu a výstavbu rybníků očekávat. K využití dotace je navíc třeba finanční spoluúčast toho, kdo by měl v úmyslu rybník založit, což je další demotivační prvek.

ASZ ČR přitom návrat rybníků do krajiny jednoznačně podporuje. V naší zemi je v současné době méně než třetina ploch rybníků (celkově asi 52 000 hektarů), oproti ploše 182 000 hektarů rybníků v době rozkvětu rybníkářství a rybářství. Jen od první poloviny 19. století zaniklo na území České republiky celkem 4 927 rybníků o celkové rozloze přes 10 654 hektarů. Nejvíce rybníků - 1 927 - zaniklo v uvedeném období v oblasti obhospodařované státním podnikem Povodí Moravy, celková evidovaná plocha zaniklých rybníků činí 1 468 hektarů. V území Povodí Labe zaniklo 1 646 rybníků, avšak výrazně větších, neboť plocha těchto rybníků činila 4 024 hektarů. V území Povodí Odry sice zaniklo v minulosti jen 95 rybníků, jejich celková plocha ale činila 2 862 hektary. V Povodí Vltavy zaniklo 837 rybníků o ploše 1 925 hektarů a v územně nejmenším Povodí Ohře pak zaniklo 422 rybníků, které se rozkládaly na ploše přes 376 hektarů. Více než dvě třetiny původních ploch rybníků bylo následně využito jako zemědělská půda.

Ke zvýšení pestrosti zemědělské krajiny a možností zadržovat vodu mohou však také sloužit velmi malé vodní plochy, jako jsou tůňe a mokřady. Motivací pro jejich údržbu a budování je přitom podle ASZ ČR zařazení těchto drobných vodních ploch do dotačně podporovaných krajinných prvků. Ačkoli



stávající krajinné prvky (meze, skupiny stromů, samostatné stromy, stromořadí, terasy a travnaté údolnice) byly začleněny do dotované plochy zemědělsky obdělávané půdy již v roce 2010, mokřady je možné evidovat jako nový krajinný prvek na zemědělské půdě teprve od jara letošního roku, a to na základě poměrně složité „Metodiky vymezení krajinného prvku,“ kterou zpracovalo ministerstvo zemědělství. Pomineme-li šestileté zpoždění začlenění mokřadů do krajinných prvků, nepředstavuje zvolená metodika zásadní motivaci k žádoucímu vytváření mokřadů. Mokřady ve všech svých variantách v současné době tvoří zhruba 1,5 procenta území ČR, podle plánů ministerstva životního prostředí by se měla tato plocha do roku 2020 zvýšit na dvě procenta. K tomu ale těžko přispějí stávající podmínky zemědělského podnikání.

Ne všichni podnikatelé v zemědělství se ale budování rybníků, mokřadů a prvků členících krajinu na menší celky brání. Sedláci, kteří jsou členy ASZ ČR, budují drobné vodní plochy často zcela dobrovolně. Právě důležitost zdrojů vody a jejich vliv na kvalitu půdy a zemědělské podnikání byla hlavním tématem letošního projektu Asociace soukromého zemědělství ČR s názvem „Voda, půda a sedláci“, který se uskutečnil na farmách členů ASZ ČR a na němž přednášelo několik desítek odborníků z řad vodohospodářů, pedologů, ochránců přírody či správců vodních toků. Sumář těchto přednášek je náplní stejnojmenné publikace, kterou si lze objednat v kanceláři ASZ ČR (na e-mailu: aneta.matouskova@asz.cz).

Mediální oddělení ASZ ČR

Kontakt:

Šárka Gorgoňová, vedoucí mediálního oddělení ASZ ČR

tel.: 604 849 294

e-mail: sarka.gorgonova@asz.cz

Asociace soukromého zemědělství ČR je dobrovolnou stavovskou a profesní organizací soukromých zemědělců v České republice. Veškerá její činnost vychází z respektování starých selských tradic a přesvědčení o perspektivě rodinných farem jako základu moderního evropského zemědělství a živého venkova. Více informací na www.asz.cz.